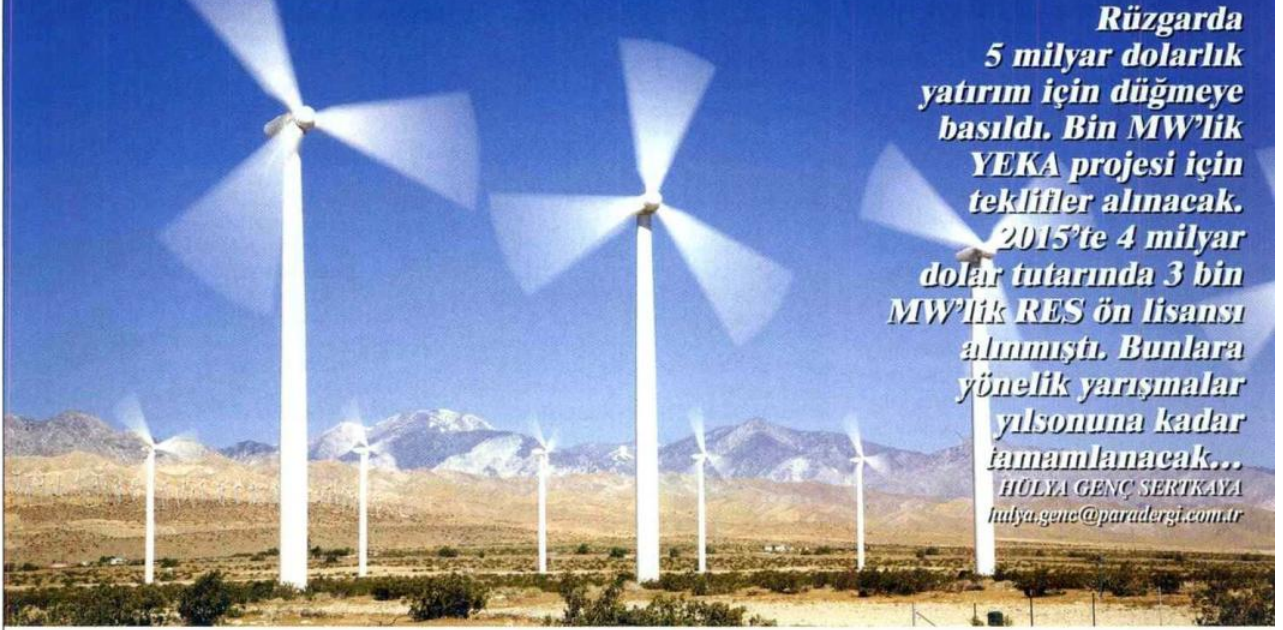

PARA HABER

Essin artık şu rüzgâr

**Rüzgarda
5 milyar dolarlık
yatırım için düğmeye
basıldı. Bin MW'lik
YEKA projesi için
teklifler alınacak.
2015'te 4 milyar
dolar tutarında 3 bin
MW'lik RES ön lisansı
alınmıştı. Bunlara
yönelik yarışmalar
yılsonuna kadar
tamamlanacak...**
HÜLYA GENÇ SERTKAYA
hulya.genc@paradergi.com.tr

ENERJİ sektörü rüzgarı arkasına aldı. 2017 yılında yaklaşık 5 milyar dolarlık rüzgar yatırımı için düğmeye basıldı. Bu yıl haziran'da 2015'te alınan 3 bin megavatlık (MW) rüzgar enerji santralleri (RES) ön lisans başvurularına yönelik düzenlenen yarışmalarda, 11 ayrı bölgede toplam yatırım tutarı 1 milyar dolar civarında olan 710 MW'lik ihaleler tamamlandı. 3 milyar dolar yatırım büyüklüğüne sahip 2 bin 290 MW'lik RES ön lisans başvuruları içinse yılsonuna kadar ihale sürecinin tamamlanması gündemde. Herhangi bir erteleme olmaması halinde Türkiye'nin rüzgarda ilk olacak yenilenebilir enerji kaynak alanları (YEKA) projesi kapsamında bu hafta son teklifler alınacak. Toplam bin MW'lik rüzgar enerjisi YEKA projesiyle, yaklaşık 1.4 milyar dolarlık yatırım gerçekleşecek. En düşük teklifi veren yatırımcıyla 15 yıllık süreyle elektrik enerjisi alım anlaşması imzalanacak. Şimdiye kadar iki konsorsiyum ihale için hazırlıklara başladığını açıklarken, açık eksilme usulüyle gerçekleştirilecek ihalede kilovatsaat başına tavan fiyat 7 dolar/cent olacak. Bugüne kadar 6 bin 483 MW rüzgar kurulu gücü bulunan Türkiye'nin, 2023 yılında 20

bin MW'ye çıkarma hedefine ulaşabilmesi için toplam 19 milyar dolarlık daha yatırıma ihtiyacı olacak.

48 BİN MW'LİK POTANSİYEL

Türkiye, 2023 yılında elektrik enerjisi kurulu güç kapasitesini 110 bin MW'nin üzerine çıkarmayı, toplam elektrik enerjisi üretimini ise referans talep senaryosuna göre 400 milyar kWh seviyelerine yükseltmeyi öngörüyor. 2023 yılında rüzgar kurulu gücünün 20 bin MW olması hedefleniyor.

Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği (TÜ-

REB) Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Serdar Ataseven, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nün yaptığı araştırmalara göre, Türkiye'de rüzgarda karada 38 bin MW ve denizde 10 bin MW olmak üzere toplam 48 bin MW'lik tekno-ekonomik potansiyeli bulunduğu dikkat çekti. 2017'nin ilk altı aylık verilerine bakıldığında 377.85 MW'lik bir santralin işletmeye alındığını dile getiren Ataseven, bugüne kadar toplamda 6 bin 483 MW rüzgar kurulu gücüne ulaşıldığını kaydetti. Şu anda inşaatı devam eden 800 MW RES olduğunu belirten Ataseven, rüzgarda 2023 hedeflerine ulaşılması için 19 milyar dolarlık yatırıma daha ihtiyaç olduğunu kaydetti.

"MEKANİZMALARI TETİKLEMELİYİZ"

2023 hedeflerine ulaşmak için Türkiye'nin her yıl 2 bin MW'den fazla RES yatırımı işletmeye alması gerektiğini dile getiren Ataseven, "2016 yılında bin 380 MW'yi işletmeye aldık. Bu yıl maalesef bunun 700-800 MW'de kalacağını öngörüyoruz. Bizim bir an önce rüzgar projelerini hayata geçirecek mekanizmaları tetiklememiz lazım. Bayramdan önce ihalesi yapılan

rüzgar yarışmalarının ve rüzgar YEKA'nın sonuçlanması halinde; bu projelerin hayata geçmesi için minimum üç yıllık bir süreye ihtiyaç var. Bunu sürdürülebilir kılmak adına en hızlı yapılması gereken mevcut rüzgar yatırımlarında kapasite artırımlarının önünü açmak. Kapasite artışlarında mevcut yolumuz var" diye konuştu.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının enerjiye dönüştürülmesi amacıyla harekete geçen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı rüzgarla ilgili Nisan 2015'te alınan yaklaşık 3 bin MW'lık RES ön lisans başvurularından, 710 MW'lık bölümünün yarışmalarını hazırlamada tamamladı. 11 ayrı bölgedeki 710 MW'lık kapasite için düzenlenen ihalelerde toplam yatırım tutarı 1 milyar doları buldu. Yarışmayı kazanan firmaların yaklaşık üç yıl sürecek olan ön lisans, lisans ve inşaat izin süreçlerinin ardından yatırımlar hayata geçirilecek. Yatırım büyüklüğünün şirketlere dağılımı incelendiğinde Borusan EnBW toplam 180 MW-250 milyon dolar ve RES Anatolia A.Ş. toplam 180 MW-250 milyon dolar ile ilk sırada yer aldılar.

TÜREB verilerine göre, bu şirketleri Türkerler 84.60 MW-120 milyon dolar, Özgül Holding 80 MW-110 milyon dolar, Enerjisa 65 MW- 90 milyon dolar, Jüpiter-ger 40 MW- 56 milyon dolar, CGN Enerji

Önder KARADUMAN / Elektrik Üreticileri Derneği Başkanı

"Kapasite artırımlarının önü açılmalı"

Türkiye'nin 2023'te rüzgarda 20 MW kurulu güce sahip olma hedefine ulaşabilmesi için mevcut rüzgar santrallerinin kapasite artırımının önü açılmalı. Mevcut rüzgar projelerinin sahasının içinde veya sahasının yanında genişletme projeleri oluyor. Bu durum hem finansman temini açısından daha kolay olacak hem de daha küçük kapasiteli birçok yeni santral kurmaya nazaran çok daha hızlı bir kapasite artışı getirecek. Ancak bu talebimize soğuk bakılıyor. Hatta bu, bir yarışma haline getirilmek isteniyor. Bunun sakıncası şu olur: Türkiye küçük küçük rüzgar santrallerin bulunduğu bir ülkeye dönüşür. Yani 5'er, 10'ar, 15'er MW'lık birçok firmanın olduğu bir rüzgar enerjisi topluluğu haline dönüşerek, güçlü olmayan firmalar yaratılır. Ayrıca içinde bulunulan ekonomik ortam nedeniyle bu firmaların yarışmalara girip, yeni bir kredi almaları, bu krediye karşılık göstermeleri zor olur. Dernek olarak bizim iddiamız şudur: Mevcut projelerini büyütme ve genişletmek isteyen tesis sahibi yatırımcıların önünün açılması gerekir. Böylece firma daha güçlü olur. Ayrıca sahip olduğu mevcut tesisi teminat göstererek kredi alması da kolaylaşır. Dolayısıyla proje çok daha hızlı hayata geçirilir.

32 MW-44 milyon dolar, Atasa Enerji 23.40 MW- 32 milyon dolar, Esengüç Enerji A.Ş. 15 MW- 21 milyon dolar, Baysal A.Ş. 10 MW-14 milyon dolar ile izledi. Sektör temsilcileri, ilk YEKA yarışmasının ardından 2015 yılında alınan ön lisans başvurularına yönelik ikinci ihale sürecinin başlatılması bekliyor. Bu çerçevede toplam 3 milyar

dolarlık yatırım büyüklüğüne sahip toplam 2 bin 290 MW'lık RES'ler için yarışmalar düzenlenecek.

SON TEKLİFLER ALINACAK

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın güneşten sonra rüzgarda da başlattığı toplam bin MW'lık YEKA projesi Türkiye'ye yaklaşık 1.4 milyar dolarlık yatırım getirecek. Ekipman ve teknolojiye en az yüzde 65 yerli üretim ve yüzde 80 yerli mühendis şartı aranan rüzgar YEKA'da, herhangi bir erteleme olmaması halinde son teklifler 27 Temmuz 2017'de teslim edilecek. Rüzgar YEKA yarışmasında son üç yıl içinde 2 bin MW'lık rüzgar türbini üretmiş, 300 milyon TL'lik satış geliri veya 100 milyon TL'lik aktif toplam net varlığı olan firmalar katılabilecek. Toplam kapasite bin MW olacak.

İhaleyi kazanan firma arz-talep dengesi kapsamında Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ'da zorunlu olarak 280 MW'lık kapasite inşa edecek, belirlenen bölgeler arasında kapasiteyi tamamlayacak şekilde tesis kuracağı alanları seçecek. Tarihi daha sonra belirlenecek ve açık eksiltme usulüyle gerçekleştirilecek ihalede kilovatsaat başına tavan fiyat 7 dolar/cent üzerinden uygulanacak. Söz konusu ihalede en düşük teklifi veren yatırımcı ile 15 yıllık süreyle elektrik enerjisi alım anlaşması imzalanacak. İhaleyi kazanan şirketler Türkiye sınırları içerisinde Ar-Ge merkezi de kurarak en az 10 yıl bu faaliyeti yürütecek.

"ÜLKELER YARIŞACAK"

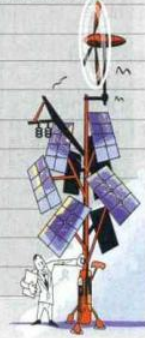
Rüzgar YEKA ihalesi için belirlenen beş

Rüzgar YEKA ön lisan ihalelerini kazananlar

Adana bölgesi toplam 120 MW: Türkerler 64.60 MW, CGN Enerji 32 MW, Atasa 23.40 MW
Ankara-Kırıkkale-Çankırı bölgesi toplam 60 MW: Jüpiterger 40MW, Türkerler 20 MW
Kayseri- Niğde bölgesi 80 MW: Enerjisa 65MW, Esengüç A.Ş. 15 MW
Aksaray-Kırşehir- Nevşehir bölgesi 60 MW: Res Anatolia 60 MW
Edirne bölgesi 40 MW: Borusan 40 MW
Tekirdağ bölgesi 60MW: Borusan 60 MW
Kırklareli bölgesi 70 MW: Res Anatolia 70 MW
Sivas bölgesi 80 MW: Borusan 80MW
Tokat bölgesi 40 MW: Özgül Holding 40MW
Ordu bölgesi 50 MW: Özgül holding 40MW- Baysal A.Ş. 10 MW
Bilecik-Eskişehir- Kütahya bölgesi 50 MW: RES Anatolia 50 MW
Toplam: 710 MW

Kaynak: TÜREB

PARA HABER

bölgeden seçim yapılabilir, Trakya zorunlu olacak. TÜREB Başkanı Ataseven, rüzgar YEKA ihalesinde ilk etapta yedi olarak açıklanan bölge sayısının beşe düşürüldüğünü vurguladı. Ataseven'in verdiği bilgiye göre rüzgar YEKA yarışmasında belirlenen iller ve kapasiteleri şöyle olacak:

"Edirne-Kırklareli-Tekirdağ bağlantı bölgesi için 700 MW, Kayseri-Niğde bölgesi 250 MW, Bilecik-Kütahya-Eskişehir bölgesi 250 MW, Ankara-Çankırı-Kırıkkale bölgesi 250 MW, Sivas 250 MW. Toplam bin 700 MW'lık teklif öncelik sırasına göre sunulacak. Ancak bunun bin MW'ının gerçekleştirilmesi istenecek."

Şartnameye göre, Trakya bölgesine minimum 700 MW'lık yatırım başvurusu alınacağını dile getiren Ataseven, o bölgenin rüzgar potansiyelinin iyi olduğunu, bu yüzden Trakya'da bir yoğunluk olacağını vurguladı.

Rüzgar YEKA'ya dünyadaki ilk 10 rüzgar türbini üreticisinin de yer aldığı çok sayıda uluslararası firmanın ilgi göstermesi bekleniyor. Almanya, Danimarka, İspanya, Amerika, Hindistan ve Çin'in zaten Türkiye'de faaliyet gösterdiğini belirten Ataseven, bu nedenle söz konusu ülkelerden birkaçının teknoloji sağlayıcı olarak YEKA'da yer alacağını kaydetti.

Büyük ölçekli proje olduğu için birkaç yatırımcı ve teknoloji sağlayıcının bir araya gelerek konsorsiyumlar oluşturacağını dile getiren Ataseven, şimdiye kadar iki konsorsiyumun isminin açıklandığını belirtti. Rüzgar YEKA için türbin üreticileri, yatırımcı firmalar ve proje geliştiren firmaların yoğun bir şekilde hazırlık

İki konsorsiyum açıklandı

Rüzgar YEKA ihalesine gireceğini açıklayan konsorsiyumlardan biri Siemens Gamesa Renewable Energy, Kalyon İnşaat ve Türkerler Enerji Grubu oldu. Siemens Gamesa Renewable Energy'den yapılan açıklamada, YEKA ihalesine birlikte girebilmek için üç şirketin konsorsiyum anlaşması imzaladığı bildirildi. Açıklamaya göre rüzgar YEKA projesi için oluşturulan üçlü konsorsiyum, uzun vadeli bir işbirliğini hedefleyerek, ilerleyen yıllarda gerçekleştirilmesi muhtemel YEKA projelerini de birlikte değerlendirecek. Rüzgar YEKA'ya ihalesine girmek için GE, Borusan EnBW, Fina Enerji ve Özgül Holding ile ortak bir konsorsiyum oluşturdu. Borusan EnBW Enerji Genel Müdürü Mehmet Acarla, konuya ilişkin yaptığı açıklamada, rüzgar YEKA projesinde önceliğin yerli ekipman olduğunu belirterek, "Yerlileşince ekipmanın maliyeti ilk başta ucuzlamıyor ama zaman içinde muhakkak ucuzlayacaktır. Yan sanayilerin kurulması, yatırım yapılması gibi diğer konular da maliyetlere yansıyor. O yüzden ilk etapta maliyet biraz fazla olabiliyor" ifadelerini kullanmıştı.

Mustafa Serdar ATASEVEN / TÜREB Başkanı

"1.4 milyar dolarlık yatırım gerekiyor"

Rüzgar YEKA projesi sektöre ve ekonomiye katkı sağlayacak. Geçen yıl hazırlanan rüzgar enerjisi etkileşim raporunda belirtildiği gibi, her bin MW rüzgar enerjisi santralinin devreye girmesi, cari açıktan karbon emisyonlarına, istihdamdan son kullanıcıya kadar geniş bir yelpazede ekonomiye katkı sağlıyor. 2015 yılına dek yapılan 4.7 GW'lık rüzgar kurulu gücü ile 2015 yılı istihdamına yaklaşık 12 bin-15 bin kişi arasında katkı sağlandı. YEKA projesinin ilk etabı bin MW'lık bir kapasite için yapılıyor. Bu da istihdamdan cari açığa kadar her kalemde ülkeye katkı sağlayacak. YEKA projesi yaklaşık 1.4 milyar dolarlık bir yatırımı gerektiriyor. Ar-Ge ve fabrika kurulum zorunluluğu, RES inşaatları derken yüzlerce kişiye yeni istihdam olanakları sunulacak. 2017 yılı rüzgar açısından mihenk taşı olacak. Önerimiz şu: Bir yandan YEKA projeleri hayata geçirilirken diğer yandan lisans müracaatları alınmaya devam edilmeli. TEİAŞ tarafından açıklanan 2 bin MW kapasitendeki RES müracaatları 2018 Nisan'a ertelendi. Bunlar alınsın, YEKA'lara devam edilsin. Bir yıl YEKA, diğer yıl rüzgar müracaatları yılı olsun.

içinde olduklarını söyleyen Ataseven, "Önümüzdeki günlerde yeni isimler duyabiliriz. Hazırlıklar tüm hızıyla sürüyor, bunun yanında sektörden süre uzatımı konusunda talepler var. Başvuru tarihi ileri alınabilir mi bekleyip göreceğiz" dedi.

"FİYAT ÇOK SERT DÜŞMEZ"

TÜREB Başkanı Mustafa Serdar Ataseven, ihalede oluşacak fiyatlara ilişkin bir değerlendirmede de bulundu. Alım süresinin santralin işletmeye geçmesinden itibaren değil, sözleşme imzalanmasından sonra başlayacağına dikkat çeken Ataseven, "Gerçek anlamda alım süresi 12 yıl diyebiliriz. Asgari yüzde 65 yerli ekipman kullanma ve fabrika kurma zorunluluğunu da düşündüğümüzde maliyetlerin yüksek olacağını öngörmek zor değil. Bu çerçeveden bakıldığında fiyatın çok sert bir şekilde düşmeyeceğini söyleyebiliriz" diye konuştu.

Elektrik Üreticileri Derneği Başkanı Önder Karaduman ise, rüzgarda bin MW gibi büyük ölçekli kapasitenin tek seferde ihale edilerek devreye alınacak olmasının güneşte olduğu gibi rüzgarda da kurulu gücün daha hızlı gelişmesine katkı sağlayacağını vurguladı. Karaduman, yerli ekipman üretiminin bu sürecin en önemli ayaklarından biri olduğuna dikkat çekti.

